

Inleiding

Het team van de Trompetter heeft ervoor gekozen om in eerste instantie onderlinge "ruzies" met kinderen positief te benaderen. Vandaar dat er een gedragprotocol is opgesteld en geen pestprotocol.

Incidentele plagerijen kunnen je sterker maken, je weerbaarheid vergroten en zijn vaak als grapje bedoeld. Hier passen preventieve maatregelen en dat is meestal voldoende.

Pesten betekent iemand op een gemene manier lastigvallen: bewust iemand kwetsen of kleineren. Het gebeurt herhaaldelijk, vaak stiekem, systematisch en langdurig. Daarvoor hebben wij hieronder curatieve maatregelen opgesteld. Preventieve maatregelen zullen hier in de regel weinig tot geen effect hebben.

Doel van het gedragprotocol

Een positief, veilig en ordelijk klimaat op school en in de klas is een belangrijke voorwaarde voor sociaal en cognitief leren. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

We doen dat door regels en afspraken **zichtbaar** te maken voor kinderen en volwassenen zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

We vinden de volgende uitgangspunten belangrijk: rust, regelmaat, routines en respect

- We kiezen op school voor prettig, vriendelijk en aangenaam gedrag, zowel binnen als buiten de klas, t.o.v. volwassenen, klasgenoten en schoolgenoten.
- Problemen lossen we op door er op een constructieve manier over te praten.
- Als iemand het woord heeft luisteren we daarnaar. Dit laten we zien met onze luisterhouding. Als iemand de beurt heeft gekregen gaan onze vingers naar beneden.
- Als we aan het werk zijn, zorgen we door onze werkhouding dat er voor iedereen een prettige en aangename werksfeer in de klas en de school is.

Ouders en leerkrachten moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen grenzen overschrijden.

Door het nemen van allerlei **preventieve** maatregelen proberen we zoveel mogelijk problemen te voorkomen.

- **De Gouden Weken**

Elk schooljaar opnieuw wordt er een nieuwe groep gevormd. Er ontstaan nieuwe klassen, er komen klasgenootjes bij of klasgenootjes verlaten de groep. Ook als de groep helemaal hetzelfde blijft, wordt de groep na de zomervakantie opnieuw gevormd. Na zo'n lange periode uit elkaar geweest te zijn, worden de regels en groepsnormen vanzelf opnieuw bepaald. Ook een andere leerkracht voor de groep maakt dat de groep zich opnieuw vormt.

Een goede begeleiding bij deze groepsvorming is essentieel en je kunt hier het hele jaar plezier van hebben. Een groep die zich vormt gaat door vijf fases. De ene groep doorloopt deze fases sneller dan de andere.

Om deze groepsvorming goed te begeleiden starten we de eerste twee weken van het schooljaar intensief met groepsvormende activiteiten. De rest van het jaar is er ook altijd aandacht voor groepsvorming en worden activiteiten georganiseerd, passend bij de fase waar de groep in zit.

- **De STA methode**

De **STA** borden en de daarbij horende stoplichten herinneren kinderen eraan om niet direct te reageren op elkaar, maar eerst te stoppen en na te denken en dan te reageren.

- STOP: niet gelijk reageren, maar te kijken en te luisteren.
Ik voel me/ik vind, omdat...(het probleem verwoorden).

- STOP: ontwikkelen van zelfbeheersing, communicatieve vaardigheden
- Het slachtoffer en de toeschouwer

THINK

- THINK: oplossingen te overwegen: Wat zijn mijn alternatieven, wat zal ik kiezen en wat zijn de gevolgen als ik dat doe
- THINK: ontwikkelen van cognitieve probleemoplossende vaardigheden
- De pester en het slachtoffer

ACT

- ACT: Kies de beste oplossing
- ACT: Ontwikkelen van gedragsvaardigheden
- ACT: Alle betrokkenen

- **Het geven van onderlinge kindermassage.** Kinderen die elkaar op een veilige manier aanraken, leren de grenzen van elkaar te respecteren. Aanraken binnen een veilige context biedt kinderen die moeite hebben met lichamelijk contact en samenwerking, een mogelijkheid om vertrouwd te raken met zichzelf en met anderen.

Door begeleide, veilig gestuurde massage leren zij elkaar op een andere manier kennen en waarderen. Kinderen die vanuit eigen keuze en in vrijheid een paar minuutjes met elkaar samenwerken en daarbij specifieke aandacht op elkaar moeten richten, ervaren dat samenwerking op basis van vertrouwen bijdraagt aan een positief klassenklimaat/schoolklimaat. Onderlinge kindermassage vindt plaats in de klas en bij de kinderyoga lessen.

- **Yoga**
Kinderyoga is een manier om kinderen bewust te laten worden van hun lichaam en geest. Weten en voelen wie je bent. Yoga is een groeiproces waarin je probeert jezelf te leren kennen vanuit verschillende aspecten en waarbij je komt tot een evenwicht. Daarom is het mooi om al vroeg met yoga te beginnen. Yoga levert een positieve bijdrage aan:
 - evenwicht en stabiliteit door het beoefenen van houdingen.
 - de houdingen maken het lichaam soepel en sterk.
 - Coördinatie en ritme door de overgang van de ene houding naar de andere.
 - Concentratie door het beoefenen van evenwichtshoudingen en andere concentratiespelletjes.
 - Emotionele stabiliteit door ademhalingsoefeningen.
 - Positief denken door het gebruik van positieve affirmaties en bevestigingen tijdens oefeningen en meditaties.

- **Mindfulness**
Tijdens de yogalessen wordt er aandacht besteed aan mindfulness. Het gaat er namelijk ook om dat je leert jezelf en anderen te accepteren zoals je/zij

bent/zijn en om je automatische reactie even uit te stellen. Het bevordert de sociale veiligheid van leerlingen. Mindfulness wordt door onderzoek steeds vaker bestempeld als bewezen effectief.

➤ **Gelukslessen**

De boeken *Geluk voor kinderen* geven heel veel handvatten om in de klas aan de slag te gaan rond thema's als geluk, vriendschap en positief denken. Ze bieden een unieke kans om samen te praten en na te denken over jezelf en de betekenis van alles wat we doen.

Zo besteden we het hele jaar aandacht aan geluk, met elke maand een andere invalshoek. Hiervoor baseren we ons op de 2 boeken van de Belgische professor Leo Bormans. Hij schreef 20 voorleesverhalen voor kinderen over de tien sleutels van geluk en over vriendschap.

De leerkrachten lezen elke maand een verhaal over de geluksvogel dat bij het thema van de maand hoort, praten er met de kinderen over en doen er activiteiten mee.

In de wekelijkse mindfulness oefeningen en de yogalessen zal het thema van de maand ook regelmatig terugkeren.

➤ **Groepsgeluk**

Groepsgeluk kan onze gedragsspecialist inzetten als preventiemiddel om de dynamiek binnen een groep in beeld te brengen. Door systemisch naar de groep te kijken worden onderlinge verhoudingen zichtbaar en komen gesprekken op gang.

➤ **Media wijsheid**

In de bovenbouw wordt met de kinderen 1x per jaar het spel *Mediamasters* gespeeld. De leerkrachten geven de rest van het jaar losse lessen over media wijsheid, om kinderen op de hoogte te houden van actuele sites en mogelijkheden en het veilig gebruik van online media.

➤ **Het begroeten van elkaar**

Bij aanvang en uitgaan van school begroeten leerkracht en leerling elkaar bij het klaslokaal een. Kinderen kunnen daarbij kiezen uit verschillende vormen, bv een boks, knuffel, hand, zwaaien. Deze korte begroeting en afscheid geeft de leerkracht de gelegenheid bewust aandacht te schenken aan het welzijn van de leerling om de dag positief te starten en af te sluiten.

➤ **Na de pauze groepsgewijs verzamelen voor de ingang**

Om met elkaar rustig naar binnen te kunnen gaan, haalt de leerkracht zijn/haar groep buiten op. Leerlingen verzamelen zich op een afgesproken vaste plek op het plein, zodat gezamenlijk naar de klas wordt gegaan.

Afspraken **binnen** de school worden zichtbaar gemaakt met foto's. De afspraken worden door de kinderen zelf uitgebeeld of opgeschreven.

Schoolafspraken

- We denken na voor we iets doen
- We lossen conflicten op met woorden
- We houden rekening met elkaar
- We zorgen ervoor dat iedereen kan werken
- We gebruiken onze werkstem
- We gaan netjes met de spullen om
- We lopen rustig in de school

Afspraken op het leerplein

- Je bent met je taak bezig
- Je zorgt ervoor dat iedereen kan werken
- Je hebt altijd je spullen bij je die nodig zijn
- Je bent stil en gebruikt je groepjesstem bij samenwerken

Deze afspraken hangen zichtbaar op het leerplein. Alle leerkrachten spreken kinderen op deze regel aan en sturen ze terug naar de klas bij overtreding.

Afspraken voor buitenspelen:

- Heb respect voor mensen en spullen
- Iedereen mag meedoen
- Uitpraten is beter dan uitschelden; lukt uitpraten niet, vraag hulp aan de mediator
- Toiletbezoek melden bij pleinwacht
- Houd je aan de balafspraken
- Speel waar de pleinwacht je kan zien

Wanneer een kind regel overtredend gedrag laat zien tijdens het buitenspelen, dan wordt het kind naar binnen gestuurd en gaat het bij het raam van de teamkamer zitten (nadenkplek). De leerkracht spreekt de eerstvolgende pauze of na school met het kind. De groepsleerkracht wordt op de hoogte gebracht. De volgende dag gaat het kind in de pauze niet naar buiten.

Mediation

Tijdens het buitenspelen werken wij met leerlingmediators. Elke pauze zijn er twee mediators aanwezig op het schoolplein die kunnen helpen bij het oplossen van

een probleem tussen 2 of meerdere kinderen. Daarbij wordt het volgende stappenplan ingezet:

Ruzie oplossen

STOP

Stap 1:
Ik adem rustig door mijn neus
Ik blijf rustig

Stap 2:
Ik praat en leg uit.
Ik zeg wat ik niet fijn vond.

THINK

Stap 3:
Ik luister naar de ander.
Ik probeer hem/haar te begrijpen.

ACT

Stap 4:
Ik zoek naar een oplossing

- Ik trek mij terug
- Samen spelen
- Om de beurt
- Ik zeg sorry en leg ook uit waarom

Als zich een probleem voordoet tussen 2 of meerdere leerlingen kunnen de mediators ingezet worden. Zij nemen de leerlingen mee naar de mediatieplek waar het stappenplan op het raam hangt. Samen met de leerlingen nemen ze eerst de regels door;

- We doen echt ons best om het probleem op te lossen
- We blijven vriendelijk tegen elkaar
- We laten elkaar uitpraten

Hierna beginnen ze met stap 1 van het stappenplan en zo proberen ze samen met de leerlingen een oplossing voor het probleem te bedenken. Mochten ze er niet uitkomen, dan wordt de leerkracht erbij betrokken. Dit wordt na schooltijd opgepakt. De leerlingmediators zijn leerlingen uit groep 7 en 8. Voordat ze starten krijgen ze les over conflictoplossing en leerlingbemiddeling en hoe het stappenplan in te zetten. Er wordt regelmatig met de leerlingen geëvalueerd.

Wanneer preventieve maatregelen onvoldoende effect teweegbrengen, gelden **curatieve** maatregelen die hieronder beschreven zijn.

Het spelen van Taakspel.

Taakspel is ontwikkeld om het gedrag van kinderen positief te beïnvloeden waardoor *het taakgerichte* gedrag van de leerlingen verbetert. Voorafgaand aan het spel stelt de leerkracht met de groep regels op. De kinderen worden gestimuleerd zich aan de gestelde regels te houden. Voorbeelden van regels zijn: je bent stil, je let op, je bent met je taak bezig, je zorgt dat andere kinderen hun werk kunnen doen. Het Taakspel is er vooral op gericht dat leerlingen elkaar stimuleren om gewenst gedrag te vertonen. Het Taakspel wordt tijdens de reguliere lessen gespeeld, bijvoorbeeld tijdens het zelfstandig werken, de instructie of tijdens het kringgesprek.

Individuele aanpak (bij regelovertrekend en anti-sociaal gedrag):

- 1) Een keer waarschuwen, kind zeer kort aankijken en direct verder gaan met de les. De knijper met de naam van de leerling gaat naar: "Opgepast".
- 2) Tweede keer waarschuwen en weer direct verder gaan met de les. De knijper met de naam van de leerling gaat naar: "Laatste waarschuwing".
- 3) Bij de volgende overtreding gaat de knijper met de naam van de leerling naar:
"Time out". De leerling werkt in een andere klas verder met mee gegeven werk.

De ontvangende leerkracht begroet het kind, wijst hem de plek toe en gaat direct verder met de eigen les. In de direct daaropvolgende pauze of na schooltijd, vindt er een gesprek plaats met de eigen leerkracht. Dit noemen we een werkbespreking, waarbij het kind door een vragende gesprekshouding van de leerkracht gedwongen wordt te reflecteren op het gedrag. Vervolgens wordt er besproken voor welk ander gedrag het kind zal gaan kiezen. Tevens wordt het kind gevraagd of hij/zij dit zelf aan ouders kenbaar maakt of dat de leerkracht dit zal doen. Als het kind ervoor kiest om dit zelf te vertellen, controleert de leerkracht de volgende dag bij het kind of het is gebeurd. Het kind is verantwoordelijk voor zijn/haar eigen gedrag. De leerkracht maakt er een notitie van. Na dit gesprek wordt er teruggekoppeld naar de klas, d.w.z. voor welk gedrag gaat het kind kiezen. In de groep proberen we elkaar op een positieve manier te helpen om te komen tot gewenst gedrag.

Individuele aanpak bij fysiek geweld

Wanneer een kind een gevaar is voor andere kinderen of zichzelf dan zijn 3 waarschuwingen niet mogelijk. Het kind wordt dan afgezonderd van de groep en er zal direct contact opgenomen worden met de ouders. Er wordt dus meteen overgegaan op de doorpak.

Doorpak:

Na 3x een individuele aanpak, gaat de leerkracht over op de doorpak. De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek op school met hun kind erbij. Hiervan wordt een verslag gemaakt, dat voor gezien wordt ondertekend. Het kind verwoordt wat de aanleidingen zijn geweest voor dit gesprek. De leerkracht vraagt ouders of zij de komende periode hun kind regelmatig willen vragen of het gekozen heeft voor prettig, vriendelijk en aangenaam gedrag, zowel binnen als buiten de groep. Na 2 weken wordt een afspraak gepland om te evalueren hoe de afgelopen periode verlopen is.

Schorsen:

Blijkt na 2 weken dat het kind nog steeds niet voor het juiste gedrag gekozen heeft, dan volgt een gesprek met ouders, directie, ib-er en de leerkracht en wordt er over gegaan tot schorsing voor een periode van 1 dag. Dit kan zich hierna wekelijks herhalen met oplopend aantal geschorste dagen. Dit gebeurt tot 3x toe en dan volgt permanente schorsing en wordt het traject ingeslagen voor het zoeken van een andere school.

Bij (dreigende) schorsings- en verwijderingsprocedures wordt direct het interventieteam de Liemers ingeschakeld. Ook worden de leerplichtambtenaar en de Onderwijsinspectie ingelicht.

Groepsgewijze aanpak (uitpak)

Indien een aantal kinderen na de individuele aanpak en doorpak nog steeds kiest voor het verkeerde gedrag kan er ook gekozen worden voor de uitpak. Hierbij worden kinderen en hun ouders uitgenodigd op een vrije middag en wordt er door middel van een binnen- en een buitenkring met ouders en kinderen gesproken.

Colofon

Voor de samenstelling van dit protocol is o.a. gebruik gemaakt van De "STA" methode.

Het boek omgaan met "moeilijk gedrag" van Bart van Campen

Andere informatiebronnen en websites:

- www.pestweb.nl (ook info over digitaal pesten)
- www.kindertelefoon.nl / 0800-0432

Wanneer een probleem niet naar wens wordt opgelost, kan de contactpersoon ingeschakeld worden. Deze persoon wordt in de schoolgids vermeld en werkt op schoolniveau. De contactpersoon kan zaken neerleggen bij de vertrouwenspersoon van het Samenwerkingsverband de Liemers.

Team en Medezeggenschapsraad onderschrijven dit gedragsprotocol.

Dit protocol wordt jaarlijks geëvalueerd